

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«МУСАБАЙ-ЗАВОД АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

«24» октябрь 2022 ел

№ 28/2

**Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутаты статусы
турында нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмәне расларга.

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә» хакында 2005 елның 30 декабрәндәге 17 номерлы карары;

- «Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2005 елның 30 декабрәндәге 17 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2020 елның 28 февралендәге 52/4 номерлы карары;

- «Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2005 елның 30 декабрәндәге 17 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2019 елның 25 апрелендәге 44/4 номерлы карары;

- «Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2005 елның 30 декабрәндәге 17 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында» Татарстан

Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2018 елның 01 мартындагы 28/1 номерлы карары.

3.Әлеге карарны Мусабай-Завод авыл жирлеге мәғлүмат стендларында игълан итәргә.

4. Әлеге карарны Тукай муниципаль районының рәсми сайтында (<http://tukay.tatarstan.ru>) һәм Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәғлүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) урнаштырырга.

5.Әлеге карар рәсми басылып чыккан кеннән үз көченә керә.

6. Әлеге карар үтелешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдырам.

Муниципаль берәмлек Башлыгы,
Совет Рәисе

Ф. Ә. Әгъләжева

Татарстан Республикасы
Тукай муниципаль районы
«Мусабай-Завод авыл
жирлеге» муниципаль
берәмлеге 2022 елның 24
октябрәндәге 28/2 номерлы
караына кушымта

Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге нигезләмә Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутатының хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен башкарганда төп хокукый һәм социаль гарантияләрен билгели.

1 статья. Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы депутаты (алга таба – депутат) статусы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары, Мусабай-Завод авыл жирлеге уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә билгеләнә.

2. Жирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле тормышка ашыру ечен шартлар тудыра.

2 статья. Депутат вәкаләтләре срогы

1. Депутатның вәкаләтләре аны сайлаган кеннән башлана һәм яңа чакырылыш Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы (алга таба – жирлек Советы) эшли башлаган кеннән туктатыла, әлеге Нигезләмәнең 3 статьясында каралган очраклардан тыш.

2. Депутатның вәкаләтләре срогы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы «Мусабай-Завод авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы белән билгеләнә.

3 статья. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очракта туктатыла:

- 1) үлгәндә;
- 2) үз теләге белән отставкага киткәндә;
- 3) суд тарафыннан юридик сәләтсез яки чикләнгән юридик сәләтле дип танылганда;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылганда яки үлгән дип игълан ителгәндә;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә кергәндә;
- 6) Россия Федерациясеннән читтә даими яшәү урынына күчкәндә;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгы яисә чит ил гражданына жирле үзидарә органнарына сайлану мөмкинлеге биргән Россия Федерациясенә халыкара

шартнамәсендә катнашучы чит дәүләт граждандлыгы туктатылу, чит дәүләт граждандлыгы (подданствосы) яисә яшәүгә рехсәт яки Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган яисә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайлану хокукына ия чит ил гражданының башка документы булу, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алынганда;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылганда;

10) хәрби хезмәткә яки аны алмаштыручы альтернатив граждандлык хезмәтенә чакырылганда;

11) Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләргә үтәмәгәндә;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

13) аның жирлек башлыгы, муниципаль район составында жирлекнең вәкиллеке органы депутаты сыйфатында вәкаләтләре туктатылганда.

2. Депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында жирлек Советы карары вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр дә әлегә нигез жирлек Советы утырышлары арасындагы чорда барлыкка килсә, әлегә нигез барлыкка килгән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

Татарстан Республикасы Президенты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып әлегә гаризаның жирлек Советына кергән кене тора.

4 статья. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутатның Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Мусабай-Завод авыл жирлегә Советы депутатының шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығы, шулай ук үз вәкаләтләргә чоры дэвамьнда файдалана торган күкрәк билгесе бар.

2. Депутатның таныклығы һәм күкрәк билгесе турындагы нигезләмә, аларның тасвирламасы Тукай муниципаль районы Советы тарафыннан раслана.

5 статья. Депутатның үз вәкаләтләрен башкару шартлары

1. Депутат эшчәнлеген даими булмаган нигездә, үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча эш һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып барып гамәлгә ашыра, Мусабай-Завод авыл жирлегә Уставы белән билгеләнгән очраклардан тыш.

6 статья. Депутат эшчәнлегә формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:
  - а) жирлек Советы утырышларында катнашу;
  - б) жирлек Советы комиссияләре эшендә катнашу;
  - в) жирлек Советы каравына жирлек Советы карарлары проектларын кертү;
  - г) депутат запросын кертү;
  - д) депутат мерәжәгатен жибөрү;
  - е) дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, жәмәгать берләшмәләренә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;
  - ж) гражданныр хокукларын бозуны кичекмәстән бетерү буенча чаралар күрү таләбе белән тиешле вазыйфаи затларга мерәжәгать итү;
  - з) сайлаучылар белән эшләрү;
  - и) депутат берләшмәләре – фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;
  - к) территорияль ижтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.
2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, Мусабай-Завод авыл жирлеге уставында, Мусабай-Завод авыл жирлеге Советы регламентында, башка муниципаль актларда каралган бүтән формаларда да гамәлгә ашырыла ала.

7 статья. Депутатның утырышларда катнашуы

1. Депутат жирлек Советы утырышларында шәхсэн катнаша.
2. Депутатка жирлек Советының утырышлар уздыру вакыты һәм урыны, карау өчен кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр ителә, шулай ук ул район Советы регламенты нигезендә әлеге мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

Жирлек Советы утырышында катнаша алмаганда, депутат бу хакта жирлек Советына алдан хәбәр итә.
3. Депутат хокукы:
  - 1) жирлек Советында комиссияләргә һәм тиешле вазыйфаларга сайланырга һәм сайланган булырга;
  - 2) жирлек Советына карау ечен сораулар тәкъдим итәргә;
  - 3) жирлек Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм жирлек Советы тарафыннан сайлана (билгеләнә, килештерелә) торган вазыйфаи затларның кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;
  - 4) жирлек Советына хокукый инициативаны гамәлгә ашыру тәртибендә хокукый актлар проектларын кертәргә;
  - 5) кен тәртибе буенча, тикшерелә торган мәсьәләләрне карау һәм аларның асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертәргә, карарлар проектларына һәм жирлек Советының башка актларына тезәтмәләр кертәргә;
  - 6) жирлек Советы утырышында жирлек советына хисаплы яки аның контролендә булган теләсә кайсы органның яки вазыйфаи затның чираттан тыш хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертәргә;
  - 7) жирлек Советы регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;
  - 8) жирлек Советы утырышларында гражданнырның, аның фикеренчә, ижтимагый өһәмияткә ия мерәжәгатьләрен игълан итәргә;

9) үз тәкъдимнәрен һәм тавыш бирү мотивларын нигезләп чыгыш ясарга, белешмәләр һәм аңлатмалар бирергә;

10) җирлек Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлеген белән танышырга.

4. Депутат тарафыннан җирлек Советы утырышында әйтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җирлек Советының тиешле комиссиясә тарафыннан карала һәм тикшерелә.

8 статья. Депутатның җирлек Советының даими һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат үзе әгъза булган җирлек Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, тәкъдимнәр кертә, каралган мәсьәләләргә тикшерүдә һәм карарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат үзе әгъза булмаган комиссияләре эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр буенча фикер алышуда һәм киңәш хокукы белән карарлар кабул итүдә катнаша ала.

9 статья. Депутатның йөкләмәләргә үтәүдә катнашуы

1. Депутат җирлек Советы һәм аның комиссияләргә аларның компетенциясә чикләрендә бирелгән йөкләмәләргә үтәргә тиеш.

2. Депутат җирлек Советы яисә аның комиссияләре кушуы буенча җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан оешмалар (оштыру-хокукый формаларына һәм милек формаларына бәйсез рәвештә) тарафыннан җирлек Советы карарларын үтәүгә тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәгә үтәү нәтижеләре турында депутат җирлек Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

10 статья. Депутат запросы

1. Депутат җирлек Советы утырышларында депутат запросы белән җирле үзидарә органнарына, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, җирлек Советы тарафыннан оештырыла торган яки сайлана торган башка органнарның җитәкчеләргә, җирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләргә үз компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча мерәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат запросы – җирлек Советы карары буенча депутат запросы дип танылган депутат мерәҗәгәте. Депутат запросы турында тәкъдим депутат яисә депутатлар теркеме тарафыннан язма формада кертелә һәм җирлек Советы утырышында җирлек Советы регламентында билгеләнгән тәртиптә игълан ителә.

3. Депутат запросы җибәрелгән җирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яки учреждение җитәкчесә аңа язма рәвештә, алынган кеннән алып 15 кеннән дә соңга калмыйча яки җирлек Советы билгеләгән башка срокта җавап бирергә тиеш. Җавап депутат запросы җибәрелгән орган җитәкчесә, вазыйфаи зат, муниципаль предприятие яисә учреждение җитәкчесә яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Запрос инициаторы запроста куелган сорауларны карауда турыдан-туры катнашырга хоуклы. Аларны карау кене турында запус инициаторына алдан, эмма месьелене карау коненэ кадэр еч коннэн дэ соңга калмыйча хэбэр ителэ.

5. Жирлек Советы жирле үзидарэ органына, жирле үзидарэ органының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житэкчесенэ депутат запусы буенча кабул ителгэн карарны үтэу турында жирлек Советы билгелэгэн срокка язмача жавап бирүне йеклэргэ хоуклы.

11 статья. Депутат мерэжэгате

1. Депутат мерэжэгате булып депутатның дэүлэт хакимияте органнарына, жирле үзидарэ органнарына, күрсетелгэн органнарның вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение, оештыру-хоукый формасына бэйсез рэвештэ муниципаль берэмлек территориясендэ урнашкан оешма житэкчелеренэ, ижтимагый берләшмэлэргэ аның компетенциясенэ керэ торган месьелэлэр буенча, депутат эшчэнлегенэ бэйле мөгълүмат һәм белешмэлэр алу максатыннан, язма рэвештэ мерэжэгате санала.

2. Депутат мерэжэгате депутат бланкында рэсмилештерелэ һәм депутат тарафыннан местэкыйль рэвештэ жибэрелэ.

3. Дэүлэт хакимияте органнары, жирле үзидарэ органнары вазыйфаи затлары, оештыру-хоукый формасына бэйсез рэвештэ оешмалар һәм ижтимагый берләшмэлэр тарафыннан депутат мерэжэгательерен карау гамэлдэге законнарда билгелэнгэн тэртиптэ һәм срокларда башкарыла.

4. Депутат мерэжэгатенэ жавап мерэжэгатьтэ куелган месьелэлэрнең асылы буенча бирелергэ һәм мерэжэгать жибэрелгэн вазыйфаи зат яисэ аңа вэкалэтле заты тарафыннан имзаланырга тиеш.

12 статья. Депутатның сайлаучылар белэн мөнэсэбэте

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие коллективлары, оешмалар, дэүлэт һәм башка органнар белэн элемтэдэ тора.

2. Депутат сайлаучыларның мерэжэгательерен карый, гражданны кабул итэ, дэүлэт хакимиятенэ тиешле органнарына, жирле үзидарэ органнарына һәм ижтимагый берләшмэлэргэ тэкьдимнэр кертэ, шулай ук айга кимендэ бер тапкыр сайлаучыларны кабул итэ.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчэнлеге турында алар белэн очрашулар вакытында, шулай ук массакүлэм мөгълүмат чаралары аша хэбэр итэ.

4. Депутат сайлаучыларның хоукларын, иреклерен һәм законлы мәнфэгательерен тээмин итү буенча чаралар күрэ:

- алардан кергэн тэкьдимнэрне, шикаятылэрне карый, үз вэкалэтлэре чиклэрэндэ алардагы месьелэлэрне дэрес хэл итэргэ ярдэм итэ;

- гражданны кабул итэ;

- жэмэгатьчелек фикерен ейрэнэ һәм кирэк булганда тиешле дэүлэт хакимияте органнарына, жирле үзидарэ органнарына тэкьдимнэр кертэ.

5. Депутатларның сайлаучылар белән очрашулары исемлекләре һәм бирү тәртибе җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән махсус бирелгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның гавами чара формасында сайлаучылар белән очрашулары җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә үткәрелә.

13 статья. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Җирлек Советы депутаты уртақ эшчәнлек алып бару һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү ечен оештырыла торган депутат фракциясе яки теркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләренә һәм башка депутат берләшмәләрен оештыру, теркәү һәм эшчәнлек тәртибе җирлек Советы регламенты белән билгеләнә.

14 статья. Депутатның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белән мөнәсәбәте

1. Депутат җирлек Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуны тәэмин итә торган тулы хокукларга ия.

2. Җирлек Советы депутатның сайлау округындагы, җирлек Советындагы эше турында, җирлек Советы, аның органнары карарларын һәм йөкләмәләрен үтәү турында хәбәрән тыңларга хокуклы.

3. Җирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәкле ярдәм күрсәтәләр, депутатка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисадый һәм социаль үсеш программаларын үтәү барышы, депутат тәкъдимнәре һәм критик кисәтүләре буенча кабул ителгән чаралар турында хәбәр итәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләренәң вәкиллеке органнары эше практикасын, җәмәгатьчелек фикерен өйрөнүгә ярдәм итәләр.

15 статья. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокукы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча җирле үзидарә органнары, җирлек территориясендә муниципаль милек формасындагы предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан чираттан тыш кабул итү хокукыннан файдалана.

16 статья. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокукы

Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләр буенча закон белән саклана торган сер булмаган мәгълүматны алырга хокуклы.

17 статья. Депутат бурычлары

1. Депутат бурычлы:

Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законьнда билгеленген тәртиптә алдан хәбәр итеп, түләүсез нигездә катнашу;

в) Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре советы ассоциациясендә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исемненн оешманың гамәлгә куючысы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибе нигезендә муниципаль берәмлек гамәлгә куючысы (акционеры, катнашучысы) булган оешманың идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) укытучылык, фәнни һәм башка терле ижади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шуньң белән бергә, укытучылык, фәнни һәм башка терле ижади эшчәнлек чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыклары булмаган затлар средстволары хисабына финанслана алмый, әгәр дә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

4) идарә органнары, попечительлек һәм күзәтчелек советлары, чит ил коммерциясез, хөкүмәткә карамаган башка органнар һәм аларның Россия Федерациясе территориясендә эшләүче структура подразделениеләре составларына керергә, әгәр дә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

2. Вәкаләтләрен даими нигездә башкаручы депутат гражданлык административ яки жинаять эше яисә административ хокук бозу турында эш буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklарыннан тыш) буларак катнаша алмый.

19 статья. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын катгый үтәргә тиеш, шул исәптән:

1) жирлек Советы утырышларында билгеленген дисциплинаны һәм регламентны үтәргә;

2) чит кеше фикеренә карата ихтирам һәм түземлек күрсәтергә, башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мөнәсәбәтләргә керген гражданнырга ихтирамсыз мөнәсәбәткә юл куймаска;

3) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә мәгълүм булган белешмәләрне, әгәр бу белешмәләр дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яисә закон белән саклана торган башка серне тәшкит итсәләр, игълан итмәскә һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын шәхсэн яисә аның якин туганнына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданны эшчәнлегенә йогынты ясау өчен файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләрдән, гаризалардан, эшләрдән тыелырга, шулай ук аның абруена яки жирлек Советы абруена зыян китерә алырлык конфликтлы хәлләрдән качырга;

6) бурычларны үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтна китерә яки китерергә мемкин шәхси кызыксыну барлыкка килгәндә;

бу хакта жирлек Советы карары белән расланган тәртиптә жирлек Советына хәбәр итәргә һәм аның мәнфәгатьләр каршылыгын булдырмауга юнәлдерелгән карарларын үтәргә;

7) жирлек Советы билгеләгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутатның үз-үзен тотышы турында мәсьәлә жирлек Советы йөкләмәсе буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

20 статья. Депутат эшчәнлеген башкару гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди һәм башка гарантияләре законнар, жирлек уставы, жирлек Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокуклары гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тентегәндә, сорау алганда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук депутатлар, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урынына, аларның багажына, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларына, язылушыларына, алар файдаланган элемтә чараларына, алар карамагындагы документларга карата оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат тавыш биргәндә белдерелгән фикер, позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр ечен, шул исәптән вәкаләтләр срогы чыкканнан соң, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан гавами мыскыллау, яла ягу яки федераль законда җаваплылык каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.